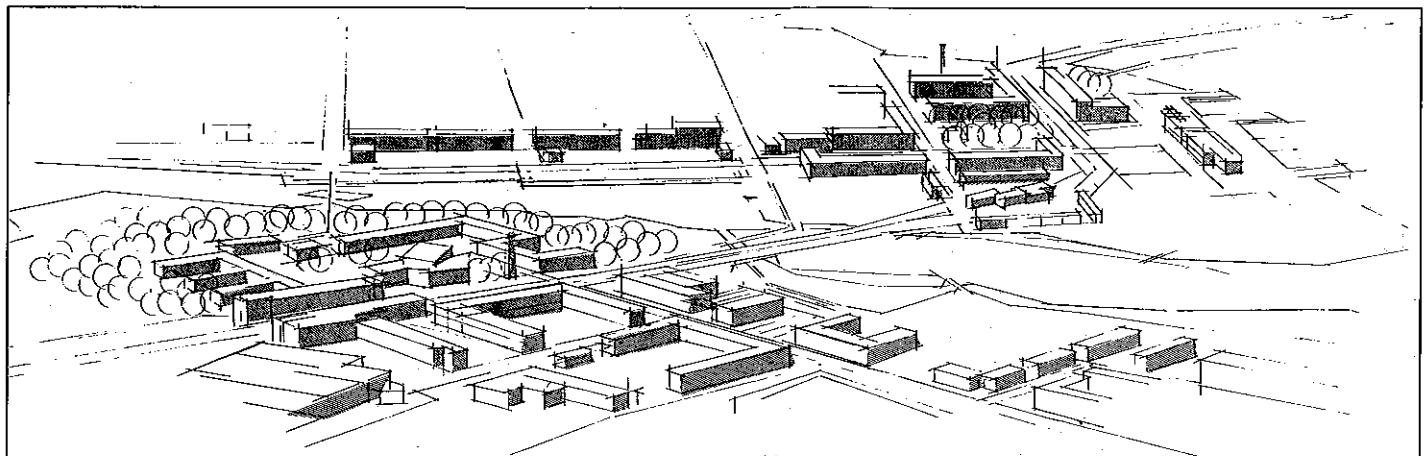

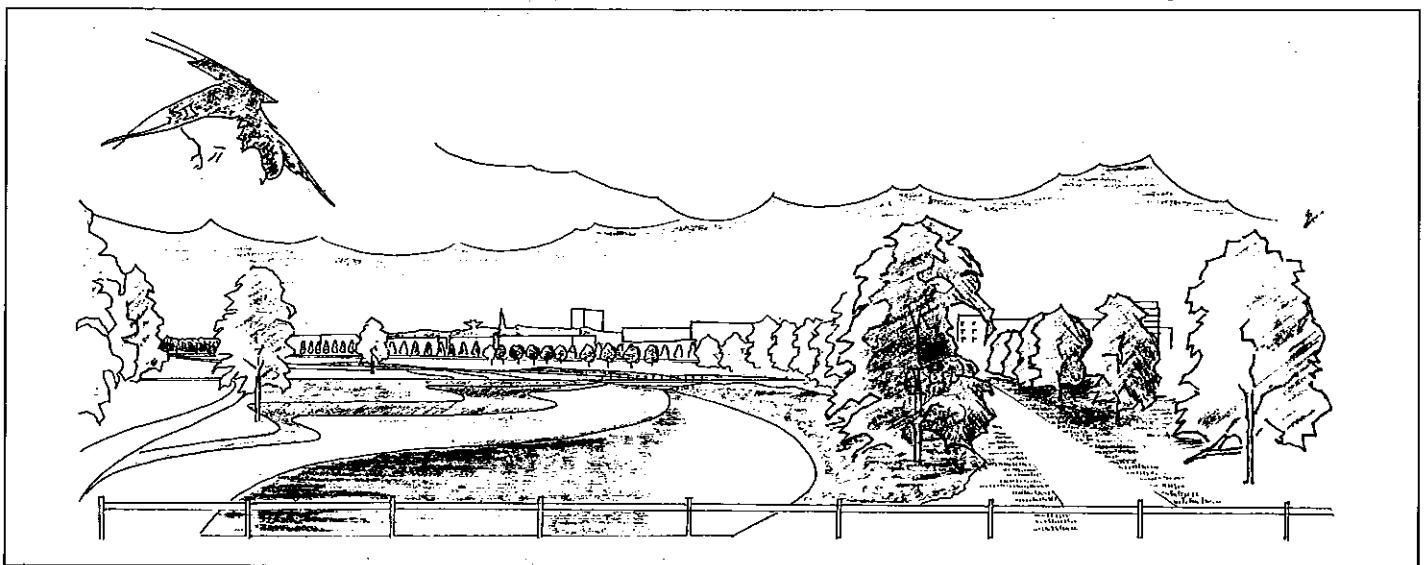
ARKITEKTUR TÄVLINGAR

SAR:S DOKUMENTATION

NR 10 1998

Delat 1:a pris / Jaettu 1. palkintoehdotos förslag **TOUCH** av arkitekter SAFA Timo Lajunen och Jukka Lauri, Uleåborg, Finland.

Delat 1:a pris / Jaettu 1. palkintoehdotos förslag **KAMPANISU** av SUUNNITTELUKOLMIO OY, Uleåborg, Finland. Vy från Finland. / Suomesta.

På gränsen / Rajalla, Haparanda och Torneå

I den allmänna idétävlingen om utformningen av området kring gränsen mellan de båda städerna delades 1:a priset mellan **SUUNNITTELUKOLMIO OY** i Uleåborg genom **Tiina Perälä, Juha Romppanen och Mikko Törmänen**, samt arkitekterna **Timo Lajunen och Jukka Lauri**, Uleåborg. Med utgångspunkt i de belönade förslagen, har nu Haparanda kommun och Torneå stad börjat arbetet med en gemensam översiktspunkt för området. En plan som beräknas vara klar i början av år 2000.

Ensimmäinen palkinto yleisen ideakilpailun molempien kaupunkien välisen raja-alueen suunnittelusta jaettiin SUUNNITTELUKOLMIO OY, Oulu, Tiina Perälä, Juha Romppanen ja Mikko Törmänen, ja Timo Lajunen ja Jukka Lauri, Oulu, kesken. Molempien voittaneiden kilpailuehdotusten perusteella on Haparannan kunta ja Tornion kaupunki aloittaneet työskentelyn yhteisen alueen yleiskaavan parissa. Kaava joka odotetaan olevan valmis vuoden 2000 alussa.

Ur juryns utlåtande

Otteita
tuomariston
lausunosta

Flygbild från sydväst.
Lentokuva lounaasta.

Foto/Valokuva
Markku Siivola.

Bakgrund

Bakgrunden till arkitekttävlingen är de stora förändringarna i politiska och ekonomiska hänseenden som på senare år inträffat i Europa, särskilt i förhållandena mellan öst och väst. Dessa har fått konsekvenser för synen på gränsområdet mellan Haparanda och Torneå. Sveriges och Finlands inträde i Europeiska Unionen har dessutom inneburit att den tidigare omfattande tullkontrollen vid gränsen nu praktiskt taget försunnit och att det dagliga livet vid och över gränsen fortgår praktiskt taget oberoende av att en riksgräns finns i området. De båda kommunerna har sedan många år ett omfattande samarbete inom olika delar av sina verksamheter.

Samordnad fysisk planering av gränsområdet mellan Haparanda och Torneå har inte förekommit i någon större omfattning. Kartor och annat planeeringsunderlag har ofta slutat vid gränsen mellan Sverige och Finland. Att de tidigare formella hindren försunnit har väckt tanken på att inleda ett mer omfattande samarbete inom den fysiska planeringen och att första insatsen skulle gälla det område som så starkt påverkats av gränsen. De båda kommunerna tillsammans med Vägverken i de båda länderna beslutade därför att gemensamt anordna en arkitekttävling.

Tävlingsjuryn

Seppo Peltari, stadsfullmäktiges ordförande i Torneå stad, **Gunnel Simu**, kommunfullmäktiges ordförande i Haparanda kommun, **Bengt Westman**, kommunstyrelsens ordförande i Haparanda kommun, **Raimo Ronkainen**, stadsdirektör i Torneå stad, **Tapani Pöry**, vägdirektör, Lapplands vägdistrikt, **Janerik Reyier**, vägdir., Vägverket Region Norr, **Eivor Bucht**, arkitekt LAR, **Hans Tirsén**, arkitekt SAR, och **Roger Wingren**, arkitekt SAFA.

Tävlingssekreterare har varit arkitekt SAR, stadsarkitekt, Haparanda kommun, **Mats Carlsson** och tävlingsfunktionär, samhällsbyggnadschef, **Eskil Kitti**.

Taustaa

Lähtökohtana arkitektikilpailulle ovat ne suuret poliittiset ja taloudelliset muutokset, joita Euroopassa on tapahtunut viimeisten vuosien aikana etenkin idän ja lännen välisissä suhteissa. Tästä johtuen myös Tornion ja Haaparannan välistä raja-alueetta voidaan tarkastella uusin silmin.

Ruotsin ja Suomen Euroopan Unioniin liittymisen seurauksena aikaisemmin rajalla tapahtunut laaja tullitarkastustoiminta on käytännöllisesti katsoen loppunut ja rajan molemmilla puolin ja sen ylitse tapahtuva jokapäiväinen elämä jatkuu kuin valtakunnan rajaa ei olisi olemassakaan. Kunnilla on jo usean vuoden ajan ollut laajaa yhteistyötä eri toimintasektoreilla.

Koordinoitua fyysisistä suunnittelua Haaparannan ja Tornion välisellä raja-alueella ei ole juuri ollut. Kartat ja muu suunnittelumateriaali on usein rajoittunut Suomen ja Ruotsin väliseen valtakunnanrajaan. Muodollisten esteiden poistuttua on heränyt ajatus laajemmasta yhteistyöstä fyysisessä suunnittelussa. Ensimmäiseksi kysymykseen tulisi alue, jota valtakunnan raja on aikaisemmin vahasti leimannut. Kunnat päättivät yhdessä molempien maiden tielaitosten kanssa järjestää yhteisen arkitektikilpailun.

Kilpailun tuomaristo

Seppo Peltari, Tornion kaupunginvaltuoston puheenjohtaja, **Gunnel Simu**, Haaparannan kunnanvaltuoston puheenjohtaja, **Bengt Westman**, Haaparannan kunnanhallituksen puheenjohtaja, **Raimo Ronkainen**, Tornion vt. Kaupunginjohtaja, **Tapani Pöry**, tiejohtaja, Lapin Tiepiiri, **Janerik Reyier**, tiejohtaja, Vägverket, Region Norr, **Eivor Bucht**, arkitehti, LAR, **Hans Tirsén**, arkitehti, SAR, ja **Roger Wingren**, arkitehti, SAFA.

Kilpailun sihteeri arkitehti SAR, Haaparannan kunnan kaupunginarkkitehti **Mats Carlsson**, ja kilpailuvirkailija **Eskil Kitti**, yhdyskuntarakentamisjohtaja.

Tävlingsuppgiften

Resultatet av tävlingen ska ligga till grund för en långsiktig strategi för utveckling av gränsområdet och ett framtida beslut om en gemensam översiktsplan. Vissa övergripande avsikter med tävlingen är angivna i programmet:

- * att det är en idétävling.
- * att utveckla de båda städerna till en sammanhållen stad, där gränsen inte skiljer utan samlar.
- * att föreslå bebyggelse som bidrar till att skapa ett gemensamt centrum för samarbete.
- * att samla information om kommunikationer och turism och att ge plats för större publika arrangemang.
- * att särskild uppmärksamhet bör ägnas åt utformningen av och miljön kring Europaväg E4 som passerar området.

Programmets krav ger utrymme för ganska vida tolkningar. Detta är avsiktligt. Det ger utrymme för oväntade lösningar på ett ovanligt problem.

Inlämnade förslag

Vid tävlingstiden utgång hade 36 förslag inkommit. Tävlingen är en idétävling där alla förslag kan ha ett tänkvärt innehåll. Juryn har därför inte funnit anledning utesluta något förslag från den slutgiltiga bedömningsen.

Fortsättning sid 14.

Kilpailutehtävä

Kilpailun tuloksen pohjalta laaditaan pitkän ajan strategia raja-alueen kehittämiseksi ja yhteisen yleiskaavan laatimiseksi. Kilpailun tärkeimmät tavoitteet on lueteltu kilpailuohjelmassa:

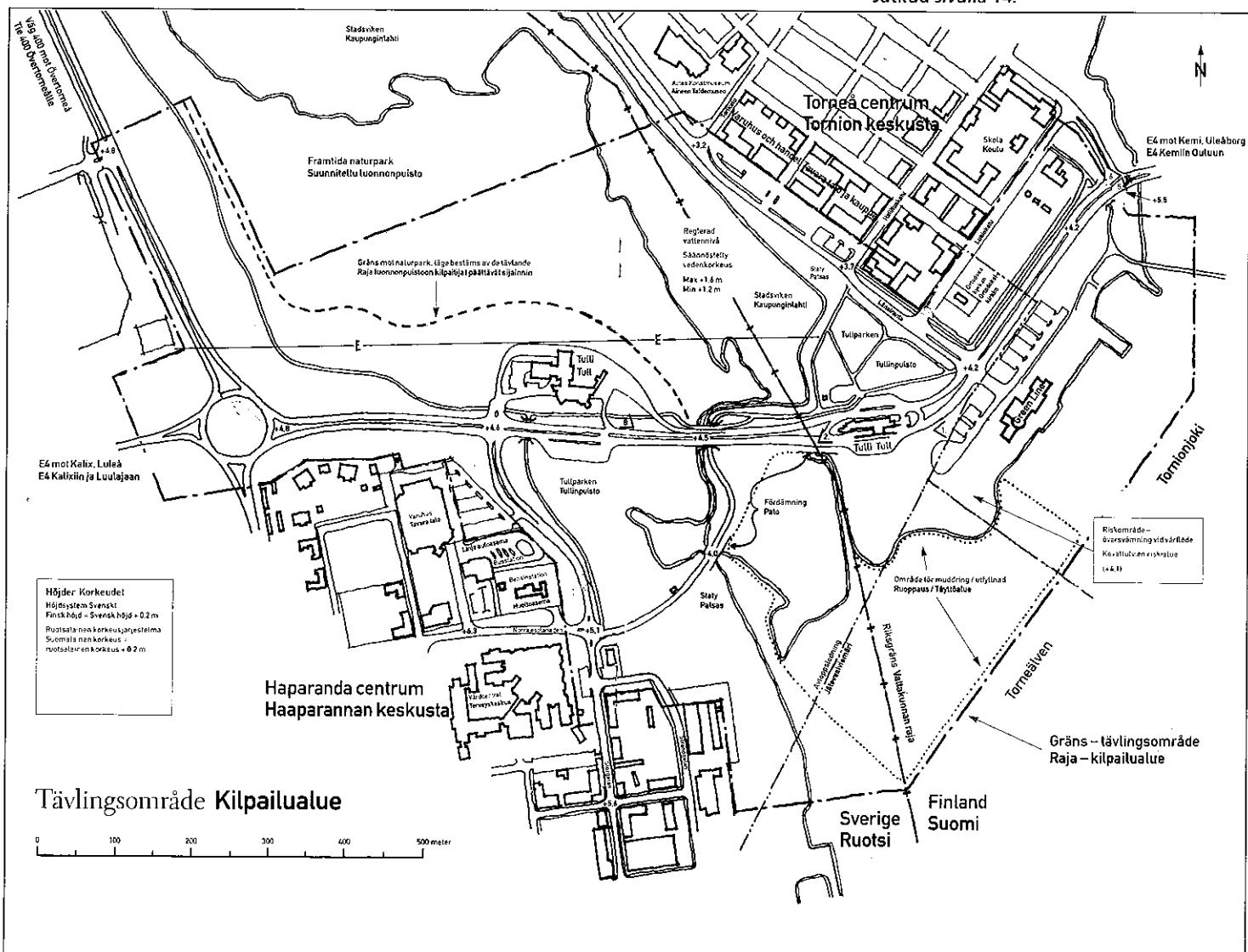
- * *kilpailu on ideakilpailu,*
- * *tavoitteena on kehittää molempia kaupunkeja kokonaisuutena, jossa raja ei erota vaan yhdistää,*
- * *tehdä esitys rakentamisesta, joka edistää yhteistyökeskuksen muodostumista,*
- * *kerätä informaatiota liikenneyhteyksistä ja matkailusta ja rakentaa tilat suurten yleisötapahtumien järjestämiselle,*
- * *kiinnittää erityistä huomiota alueen läpi kulkevan Eurooppatie E4:n ja sen ympäristön suunnittelun. Ohjelmassa asetetut vaatimukset antavat mahdollisuuden laajoillekin tulkinoille, mikä on myös ollut kilpailun tarkoitus. Se antaa tilaa odottamattomille ratkaisuille erikoiseen ongelmaan.*

Kilpailuun osallistuneet työt

Kilpailuajan päätyessä ehdotuksia oli jätetty yhteen siihen 36. Kilpailu on ideakilpailu, johon kaikissa jätetyissä töissä on hyvä puolensa, joten kilpailun tuomaristo ei ole katsonut aiheelliseksi jättää yhtään ehdotusta lopullisen arvostelun ulkopuolelle.

Tävlingsområdet.
Kilpailualue.

Jatkuu sivulla 14.

Delat
1:a pris
Jaettu 1.n
palkinto

KAMPANISU

Förlagsställare: / Tekijät: SUUNNITTELUKOLMIO OY,
Oulu, Finland, arkitekter SAFA MIKKO TÖRMÄNEN,
JUHA ROMPPANEN samt landskapsarkitekt TIINA PE-
RÄLÄ. Flygbild/Lentokuva:Stud. ark. ARI PIRTISALO.

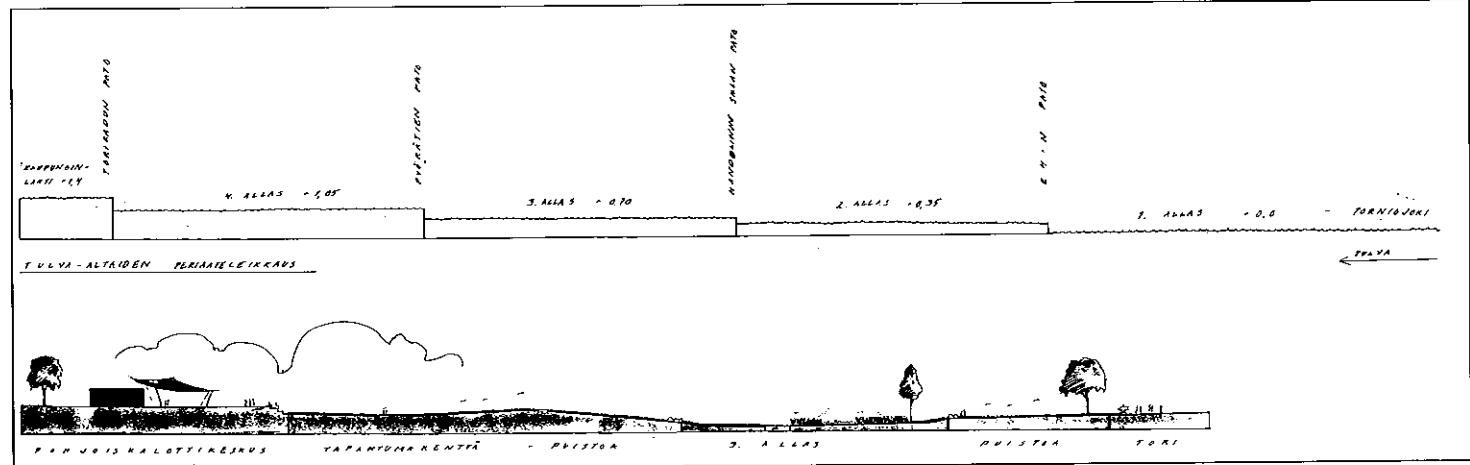
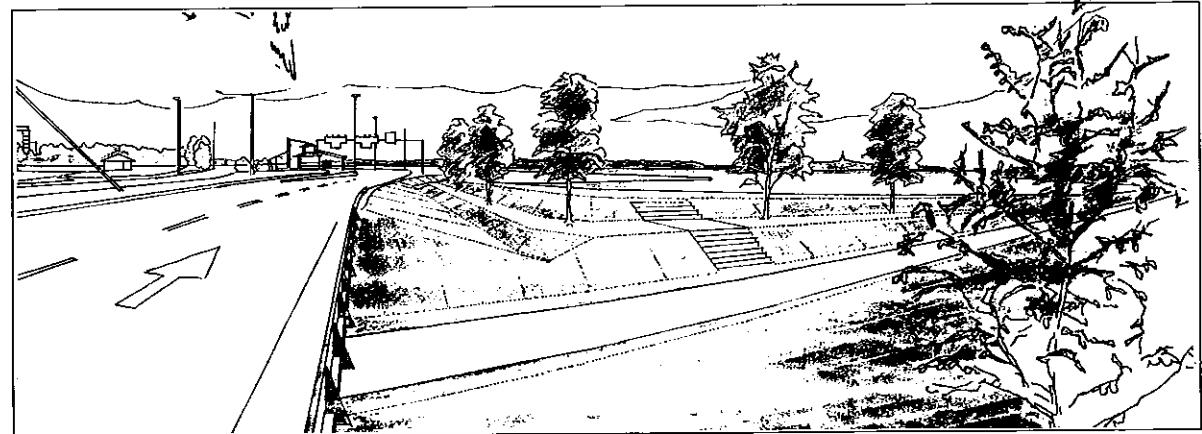

Vår. Kevät.

Mot Finland.
Suomeen:

Översvämmning.
Principsektion
vattenbassängerna.

Tulva / altaiden /
periaateleikkaus.

Ur juryns utlåtande

Delat första pris - 150.000 kronor

Förlaget bygger på en koncis analys av förutsättningarna i landskapet, av trafiksituationen och av städernas struktur. Avsikten med förlaget är att städerna skall knytas samman. Förlagsställarna har bearbetat alla delarna på ett förtjänstfullt sätt.

En ny gemensam stadspark förenar de båda städerna. I den nya stadsparken som omfattar en del av Stadsviken utnyttjas landhöjningen och vattnets års-tidsvariationer på ett kontrollerat sätt i en serie bas-sänger så att parken får ett unikt innehåll. Parkens former följer på den finska sidan Torneås kvarter-struktur. På den svenska sidan har en mer organisk struktur valts. Gräsytor och trädplanteringar utförs så att utsikter från E4 inte spolieras.

Europavägens barriärverkan minskas genom att bredda planskilda passager under E4 knyter samman parkens och därmed staden oliga delar med varandra. En sådan förändring av E4 är kostsam men det skulle innebära en stor kvalitetshöjning för städernas befolkning. Den nya förbindelsen från den upprätade Storgatan genom parken till Torikatu tillsammans med en ny gång- och cykelväg mellan den gamla svenska tullen och Hallituskatu knyter på ett bra sätt samman staden båda centrumdelar.

Förbindelsen Storgatan/Torikatu:s korsning med E4 måste studeras vidare.

Möjligheten till utveckling av bebyggelsen i kvarterstrukturen i Torneå resp. en försiktig utbyggnad i Haparanda förefaller logisk och realistisk. Detsamma kan sägas om att förvandla det svenska tullhuset och dess omgivningar till ett mässcentrum samtidigt som tullverksamheten samlas i det finska tullhuset.

Tuomariston lausunto

Jaettu ensinmäinen palkinto - 150 000 SEK

Ehdotus rakentuu maiseman, liikenneyhteyksien ja kaupunkien rakenteen täsmälliseen analysointiin. Ehdotuksen tavoitteena on myös liittää kaupungit yhteen. Ehdotuksessa on kaikki osa-alueet käsitelty ansioikkaasti.

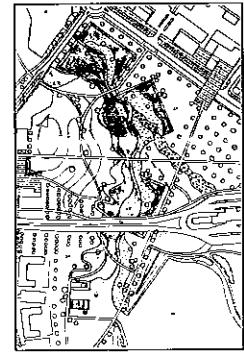
*Uusi yhteinen kaupunginpaito yhdistää kaupungin
toisiinsa. Uudessa puistossa, joka käsittää osan kaupunginlahtea, hyödynnetään maan kohoaminen ja
veden korkeuden vaihtelu eri vuodenaiikoina kon-
trolloidusti rakentamalla sarja altaita, jotka tekevät
puistosta ainutlaatuisen. Puiston muodot myötäile-
vät Tornion puolella kaupungin korttelirakennetta.
Ruotsin puolella on valittu orgaanisempi rakenne.
Nurmialueet ja puuistutukset on suunniteltu siten,*

E4-tien estemäinen vaikutelma vähenee kun E4:n

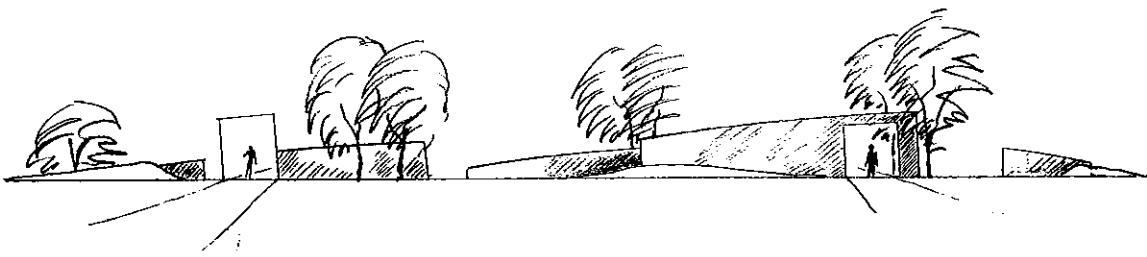
alittavat leveät väylät yhdistävät puiston ja siten myös kaupungin eri osat toisiinsa. E4-tien muuttaminen esitellyllä tavalla on kallis ratkaisu, mutta se merkitsi huomattavaa laadun parannusta kaupunkien asukkaille.

Uusi yhteys oikaistulta Storgatanilta puiston kautta Torikadulle ja vanhan Ruotsin tullin ja Hallituskadun välille esitettä jalankulku- ja pyörätie liittäävät hyvin yhteen molempien kaupunkien keskustat. Yhteytä Storgatan/Torikadun ristey ja E4-tie tätyy tutkia edelleen.

Tornion korttelirakenteen kehittämismahdollisuudet sekä Haaparannan varovainen lisärakentaminen näyttävät loogisilta ja realistisilta ratkaisuilta. Samaa voidaan sanoa tullitalon ja sen ympäristön muuttamisesta messukeskuksksi ja tullitoimintojen keskittämisenstä Suomen puolella olevaan tullirakennukseen.

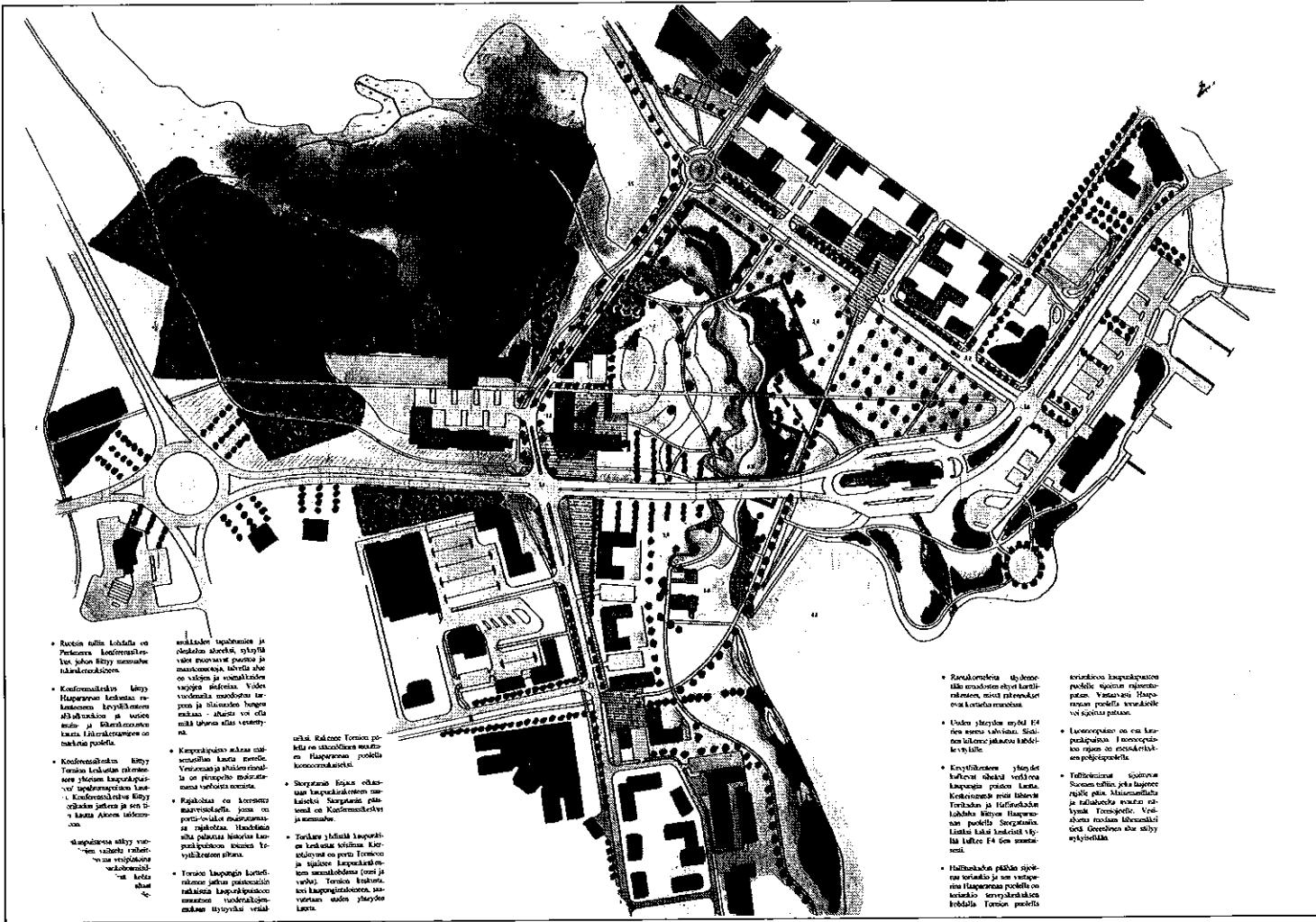

Vår. Kevät.

Minne av gränslinjen. *Muistumaa rajalinjasta*

Situationsplan 1:8000.
Asemapiirros 1:8000.

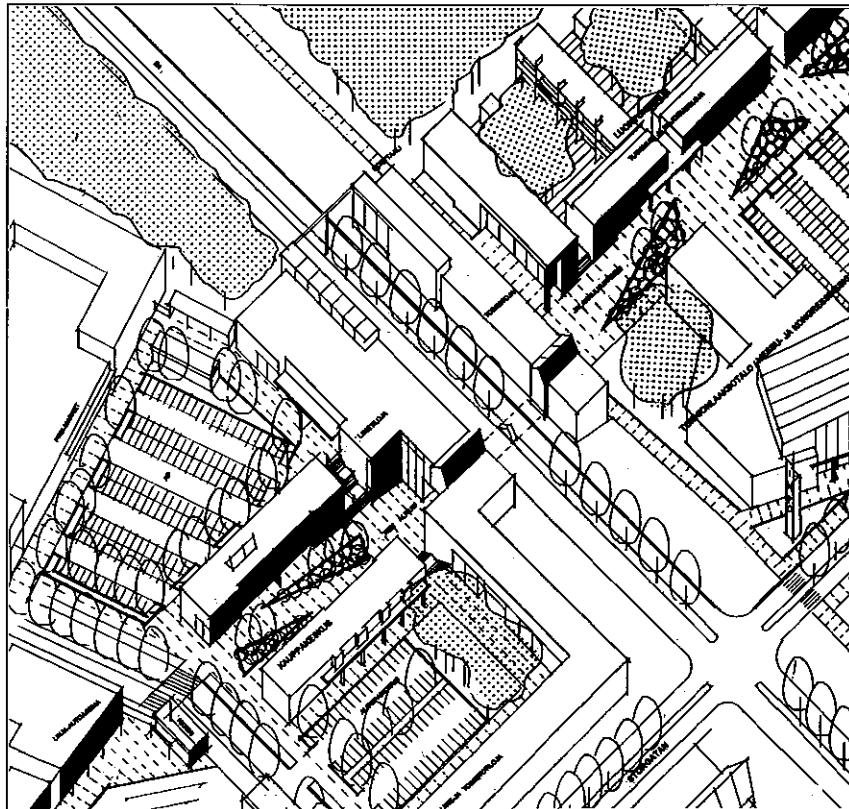

Delat
1:a pris
Jaettu 1.n
palkinto

TOUCH

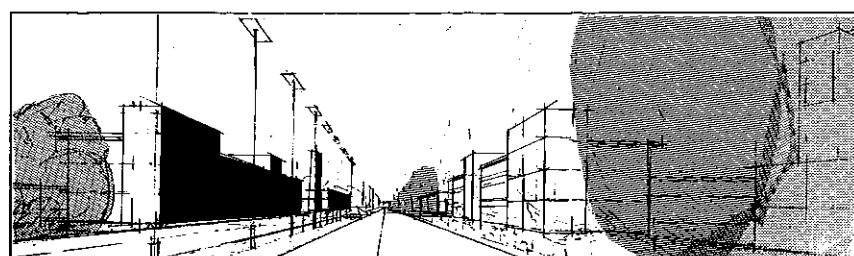
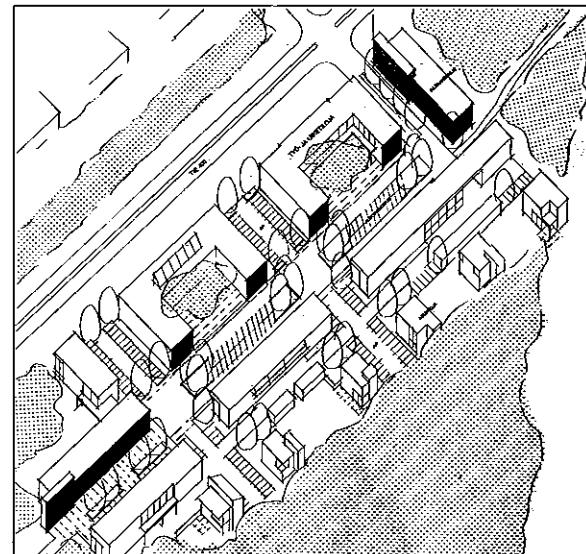
Förslagsställare / Tekijät: Arkitekter SAFA **TIMO LAJUNEN** och **JUKKA LAURI**, Oulu, Finland. Medarbetare/Avstaja: Arkitekt SAFA **TIMO TAKALA**.

Haparanda
stadscentrum.
Haaparannan
kauppakeskus.

Storviks
"high-tech" by.
Storviken
"high-tech" kylä.

Situationsplan 1:8000.
Asemapiirros 1/8000.

Ur juryns utlåtande

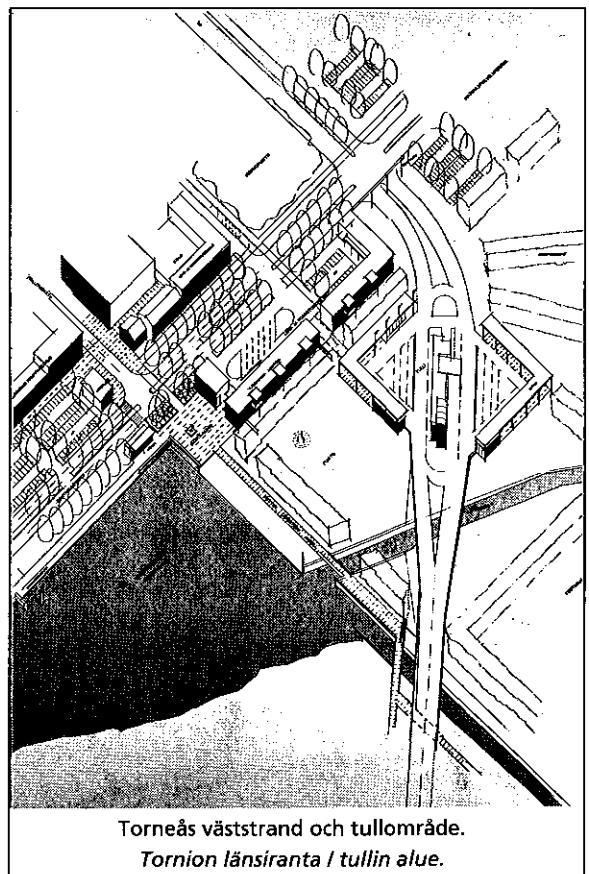
Delat första pris - 150.000 SEK

Förslaget karaktäriseras av att de båda städernas rutnätsplaner utvecklas i riktning mot varandra men utan att mötas. De tillkommande kvarteren bildar en stadsmur mot den omgivande parken. Gång- och cykelvägar knyter samman dels Torikatus förlängning över Stadsviken, dels Hallituskatus och Storgatans förlängda norra del. Söder därom anläggs en park. Lokal biltrafik föreslås på E4, på en sträcka som mellan städerna byggs om till en kringbyggd stadsgata. Anslaget är tydligt och en välvald strategi för att sammanlänka de båda städerna. Tullhuset på svenska sidan byggs om till mäss- och konferenscentrum och integreras i den föreslagna kvartersbebyggelsen som är i två våningar. Tillkommande byggnader på både den svenska och finska sidan har en tydlig form och på detta sätt bildas också en tydlig gräns mellan park och bebyggelse. Den kraftiga utbyggnaden, särskilt på den svenska sidan, inriktas mot en framtid utbyggnad som kan minskas utan att förslagets grundtankar går förlorade. Vägnätet mellan städerna är utformat för att skona miljön, vilket är bra. Därför finns de gena förbindelserna för gående och cyklande.

Biltrafiken hänvisas till E4. Juryn menar att den lokala trafiken bör gå fri från E4.

Grönområdena på svenska sidan norr om E4 har en naturmässig karaktär. Parkområdena söder om E4 formas som park och arena för olika publikarrangemang. De föreslagna barrträdmurarna söder om E4 förefaller dock inte motiverade i landskapet. De är dessutom biologiskt omöjliga i detta sankmarks- och översvämningsområde.

Förslaget är mycket vackert presenterat.

Tuomariston lausunto

Jaettu ensinmäinen palkinto - 150 000 SEK

Luonteenomaista ehdotukselle on, että molempien kaupunkien ruutukaavoja kehitetään toisiaan kohti niiden kuitenkaan kohtaamatta. Näin syntyyvät korttelit muodostavat ympäröivään puistoon rajautuvan kaupungin murun. Jalankulku- ja pyörätiet yhdistävät osaksi Torikadun jatkeen Kaupunginlahden yli sekä osaksi Hallituskadun ja Storgatanin, jota jatkeaan pohjoiseen, jonka eteläpuolelle rakennetaan puisto. Paikallinen autoliikenne ehdotetaan ohjattavaksi E4:lle osuudella, joka kaupunkien välillä muutetaan kaupunkikaduksi, varrella on rakennuksia. Viritys on selkeää ja strategia molempien kaupunkien yhdistämiseksi on hyvä. Ruotsin puolella sijaitseva tullirakennus muutetaan messu- ja konferenssi-keskukseksi ja sulautetaan ehdotettuun kaksikerroksiseen korttilirakentamiseen. Sekä Ruotsin että Suomen puolelle tuleva uudisra-

Kenttäminen on muodoltaan selkeää ja se muodostaa myös selvän rajan puiston ja rakennetun ympäristön välille. Voimakas rakentaminen varsinkin Ruotsin puolella on suunniteltu tulevaisuutta ajatellen, ja sitä voidaan karsia ilman etä ehdotuksen perusajatus käsii. Kaupunkien välinen tieverkosto on laadittu luontoa suojaavaksi, mikä on hyvä. Ehdotetut kevyen liikenteen yhteydet lyhentävät matkaa. Autoliikenne ohjataan E4:lle. Tuomariston mielestä paikallistiliikenne tulee erottaa E4:sta.

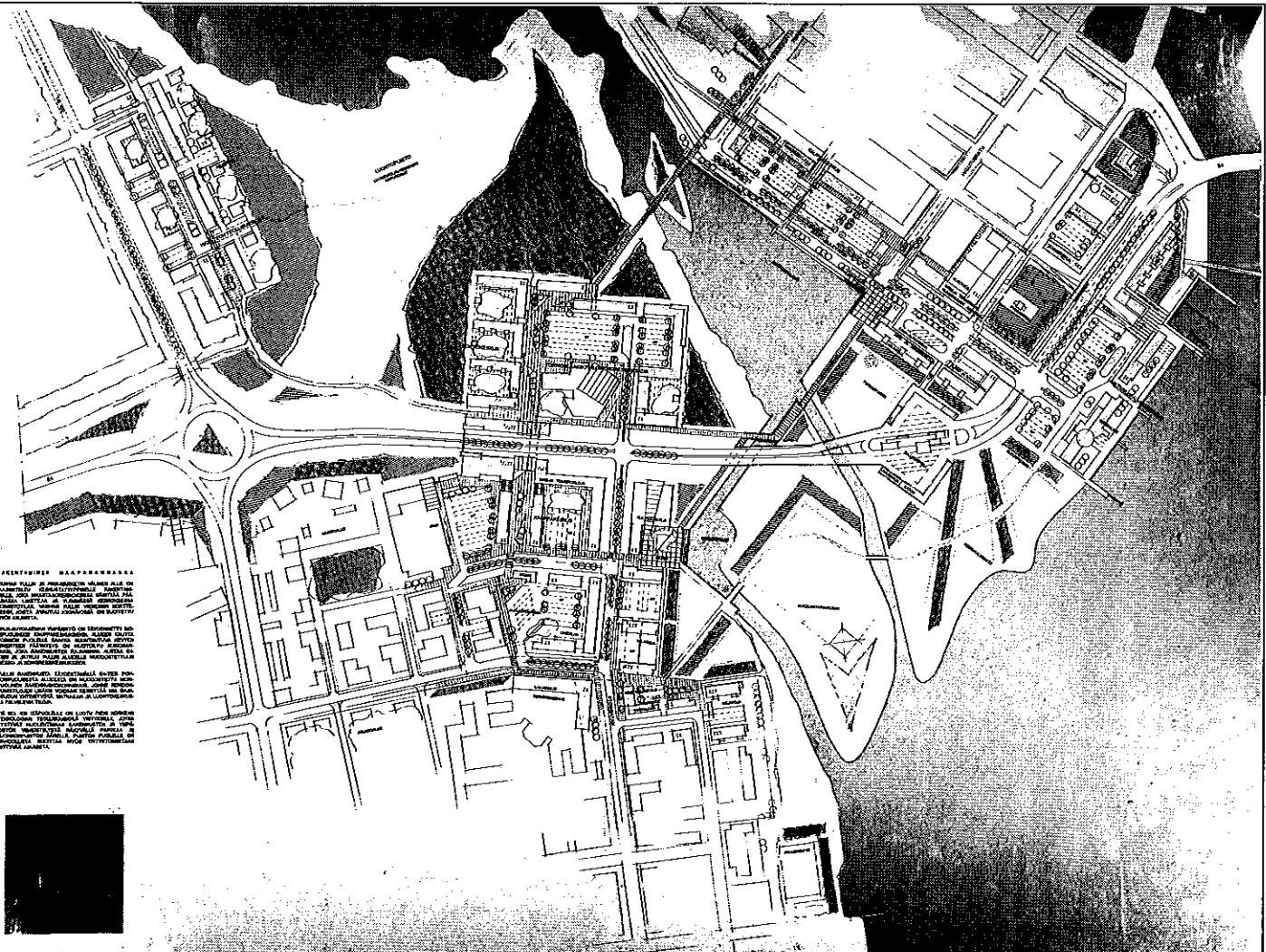
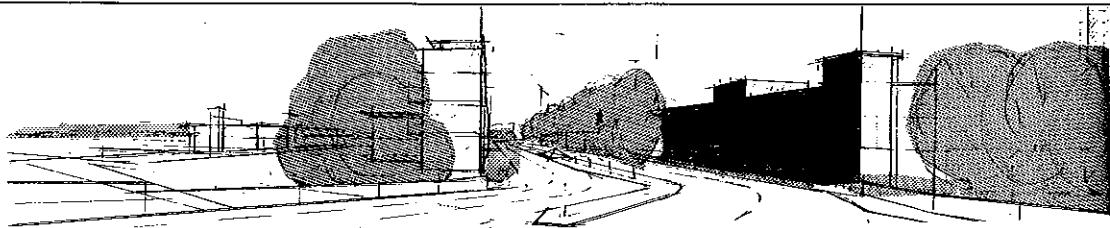
Ruotsin puolelle E4:n pohjoispuolella olevat viheralueet ovat luonnonmukaisia. E4:n eteläpuolelle sijoitetut puistoalueet muotoillaan puistoksi ja erilaisen yleisötapahtumien järjestämisalueeksi.

Ehdotetut havupuumuurit E4:n eteläpuolelle eivät kuitenkaan vaikuta maisemaan sopivilta. Sitäpaitsi havupuuut eivät biologisesti ole sopivia vesiperäiseen ja tulva-alueeseen.

Ehdotus on erittäin kauniisti esitetty.

Torneå, infartsby.
Sisääntulonäkymä
Tornioon.

Situationsplan
i skala 1:8000.
Asemapiirros mittakaava 1/8000.

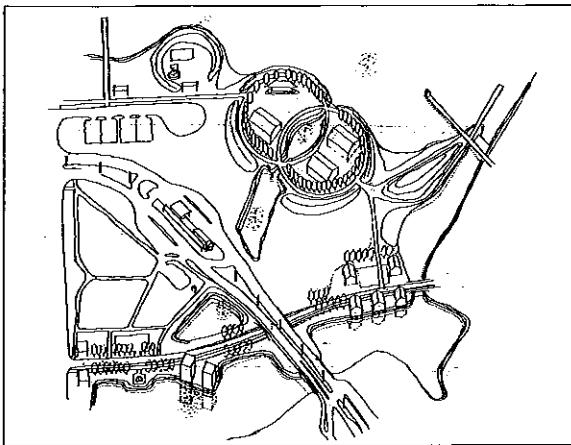
3:e pris
3.s palkinto

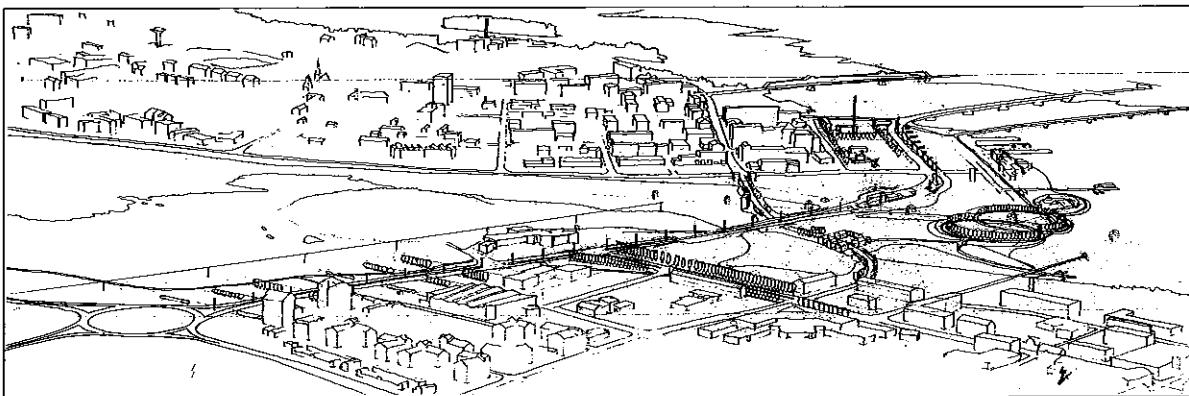
KIHLAT

Förslagsställare / Tekijät: MATS WINSA ARKITEKT-KONTOR, Luleå, genom arkitekt SAR MATS WINSA.

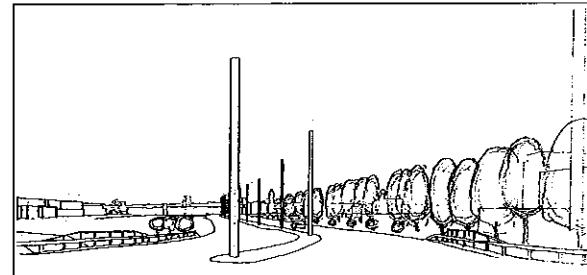
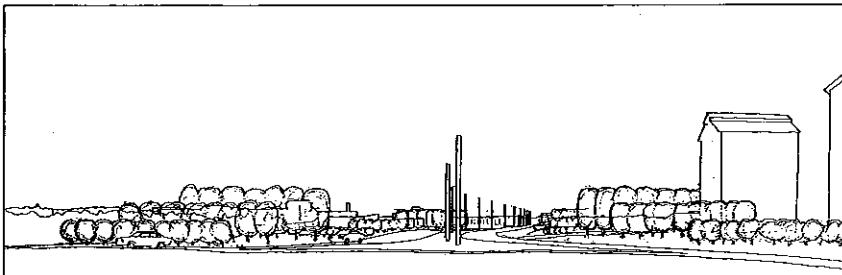
Axonometri över gränsområdet / Arean som mäss- område, tält
Aksonometri raja-alueelta / Areena messualueena, teltta.

Fågelperspektiv.
Laintoperspektiivi.

Perspektiv över infarten till Haparanda.
Perspektiivikuva sisääntulo väylästä Haaparantaan.

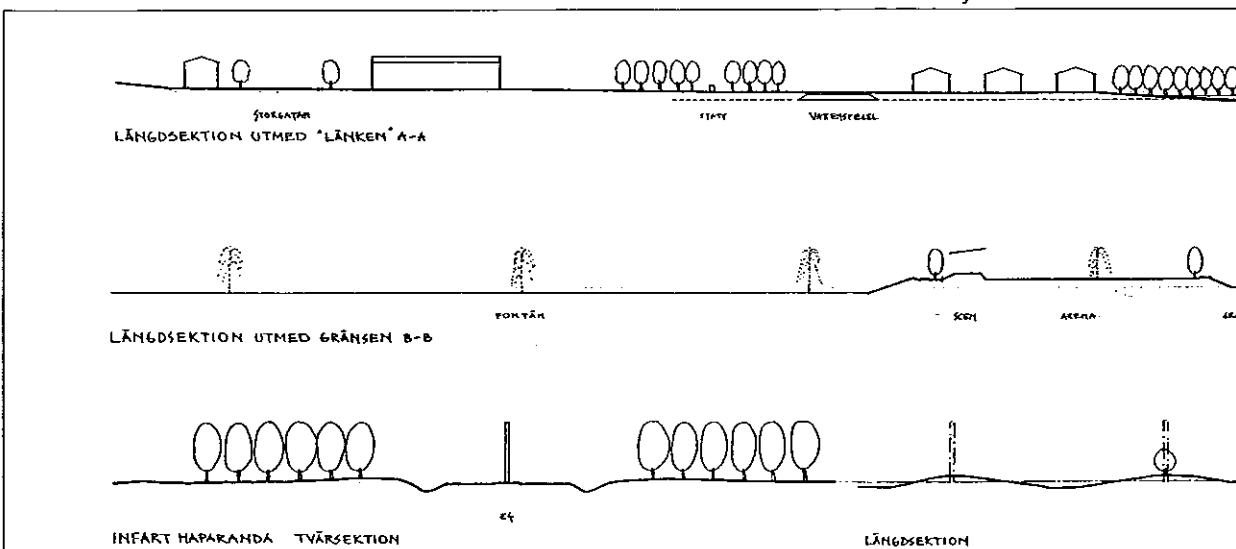

Längdsektion utmed "Länken" A-A i sektion 1:2500.

Pituusleikkaus "Länken" vierestä A-A mittakaava 1/2500.

Längdsektion utmed gränsen, i sektion 1:2500.

Rajanviereinen pituusleikkaus mittakaava 1/2500.

Juryens utlåtande

Tredje pris - 100.000 kronor

Förslaget binder ihop de båda städerna med en ny bilväg, kombinerad med en gång- och cykelväg som följer den gamla vägbanken under E4 mellan de båda städerna. Längs stråket som börjar i korsningen Storgatan / Norra Esplanaden på svenska sidan antyds byggnader som fylls med de verksamheter som krävs i programmet. Stråket avslutas i Hallituskatus förlängning på finska sidan. Söder om E4 mot Torneälven placeras en arena för publikarrangemang och mässor. I förslaget redovisas också en ny bättre infart mot Haparanda centrum.

Förslagets styrka ligger främst i den återuppförda gatan som förbinder de båda städerna och ger möjligheter till gemensamma byggnader men också för andra verksamheter.

Förslaget att låta Stadsviken passera in under E4 är bra. Den med fontäner markerade gränsen förefaller vara en överdrift i detta vattenlandskap. Förslaget är mycket vacker presenterat.

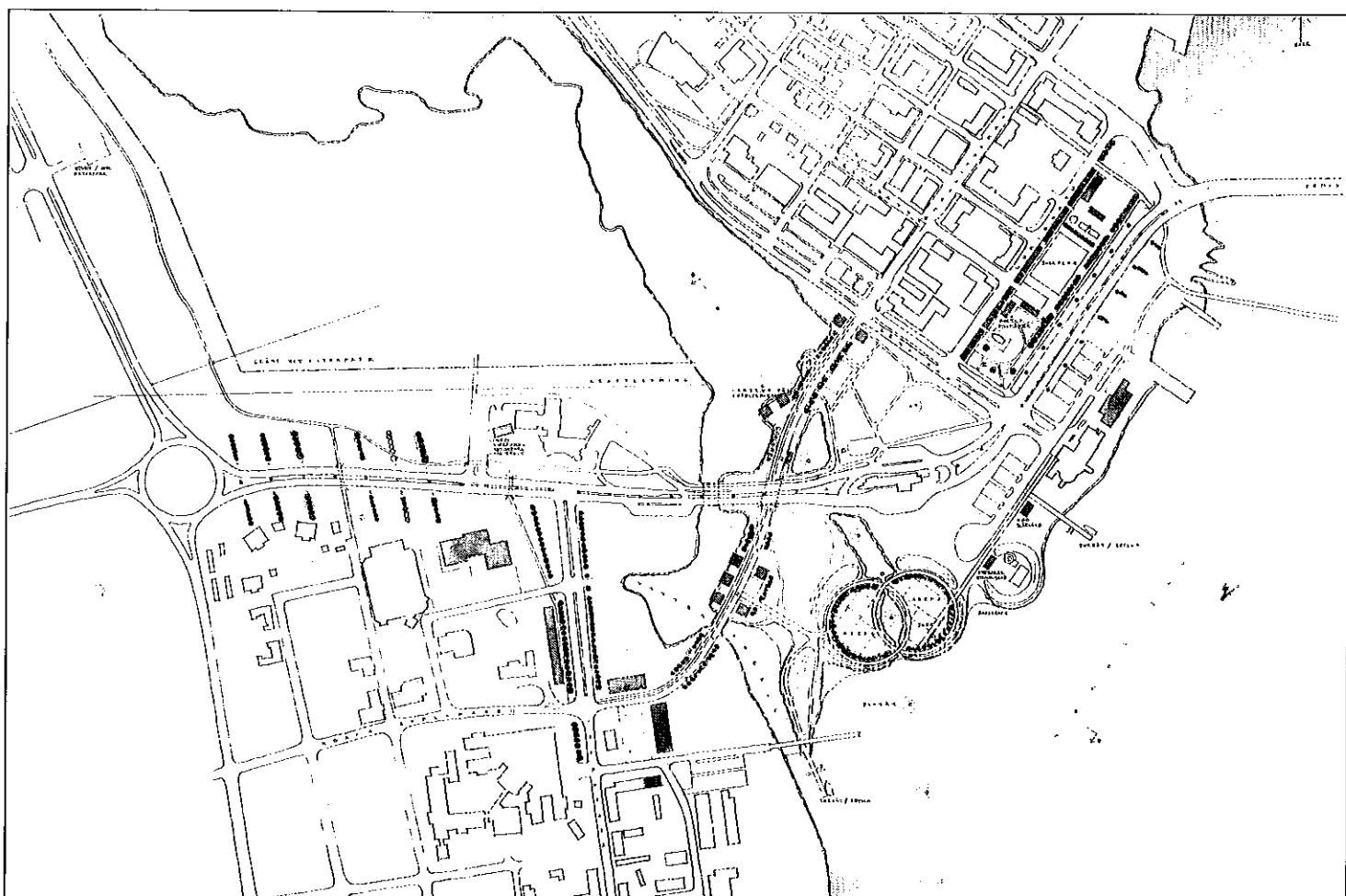
Tuomariston lausunto

Kolmas palkinto - 100 000 SEK

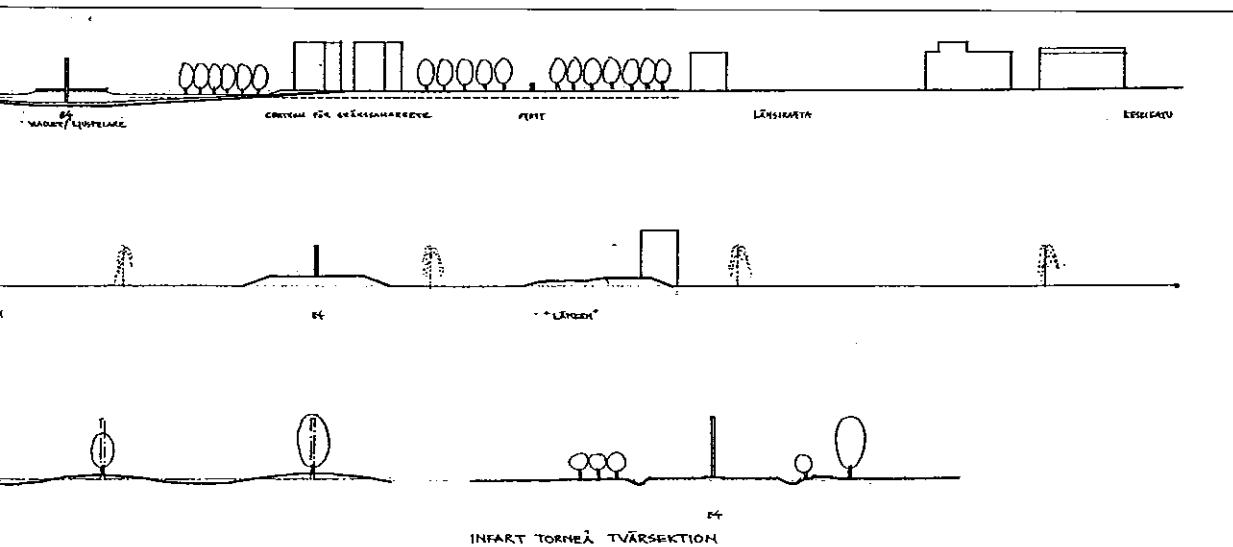
Ehdotuksessa kaupungit yhdistetään rakentamalla uusi autotie ja kevyen liikenteen väylä, joka seuraa vanhaa tienväylää E4:n alitse. Ruotsin puolelta Storgatanin ja Norra Esplanadin risteystä alkavan raitin varrelle esitetään rakennuksia ja niitä toimintoja joita ohjelmassa on asetettu tavoitteeksi. Katu päättyy Hallituskadun jatkeeseen Suomen puolella. E4-tien eteläpuolelle Tornionjoelle päin on sijoitettu areena yleisötapahtumiin ja

messujen järjestämiseksi. Ehdotuksessa esitetään myös uutta ja parempaa sisääntuloväylää Haaparannan keskustaan.

Ehdotuksen vahvuutena on että siinä esitetään uudelleenrakennettavaksi katu, joka yhdistää kaupungit ja mahdollistaa sekä yhteisten että muitten toimintojen rakentamisen. Ehdotus siitä, että Kaupunginlahti virtaa E4-tien alitse on hyvä. Suihkulähteillä merkity rajaa tuntuu liiotellulta tässä vesimaisemassa. Ehdotus on erittäin kauniisti esitelty.

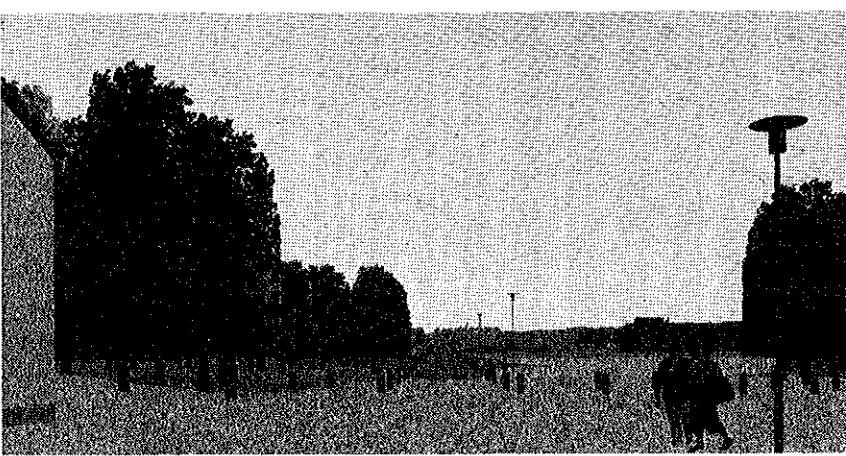
Situationsplan 1:8000.
Asemapiirros mittakaava 1/8000.

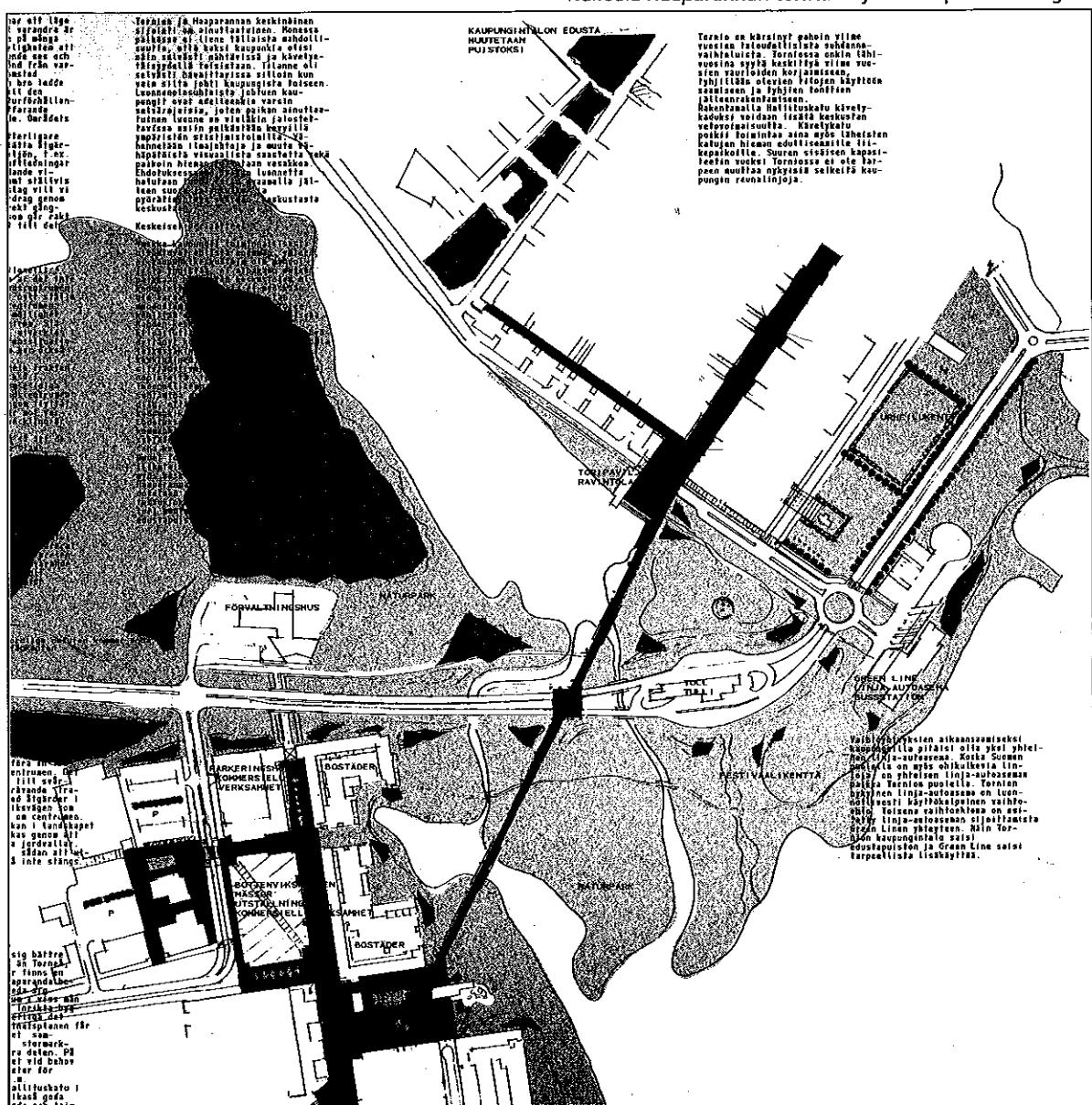
Tvärsektion, infart
Tornio.
Poikkileikkaus sisään-
tulo tornioon.

DIPOLI

Förlagsställare: / Tekijä: Arkitekt SAFA TIMO TAKALA, Oulu, Finland. Medarbetare/Avustaja: Arkitekter SAFA TIMO LAJUNEN och JUKKA LAURI.

Näköala Tornion torilta
Utsiktstorn från
Torneå torg.

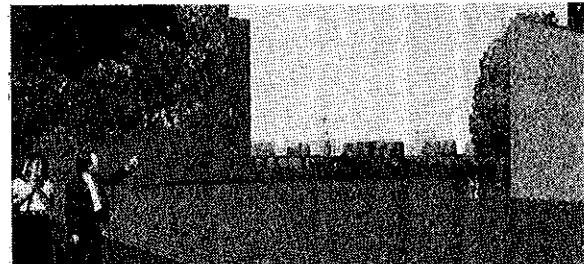
Asemapiirros mittakaava 1/6000.
Situationsplan i skala 1:6000.

Ur juryns utlätande

Inköp - 50 000 SEK Förslaget är sparsmakat presenterat och föreslås Inköp för sin analys av stadsutvecklingens konsekvenser för de båda städerna samt för sin enkla redovisning av hur man med hjälp av ett stråk kan knyta samman de båda städerna.

Tuomariston lausunto

Lunastus - 50 000 SEK Ehdotus esitetään lunastettavaksi. Sina on niukasta analysoitu kaupunkikehi-tyksen seurauksia molemmille kaupungeille. Sina selostetaan yksinkertaisesti miten kaupungit voidaan yhdistää raitin avulla.

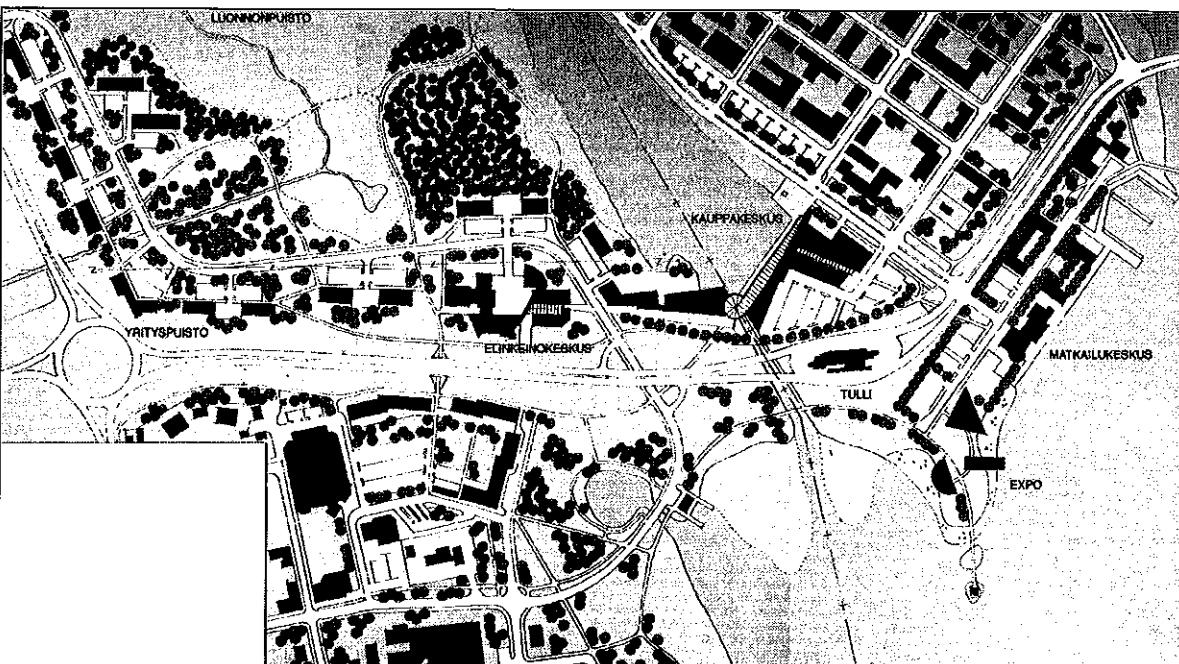
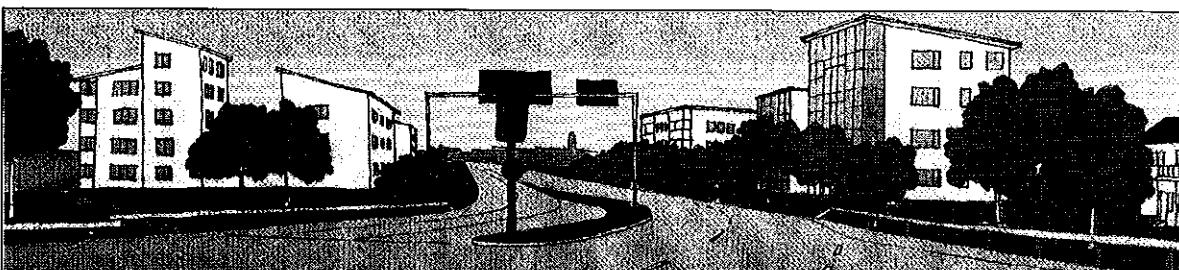
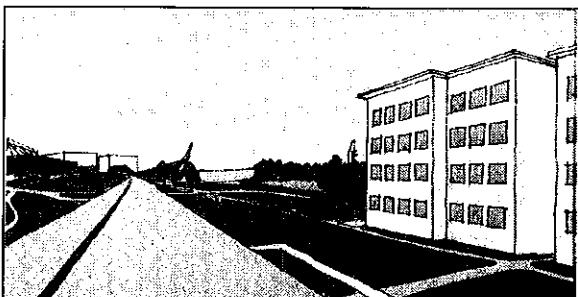
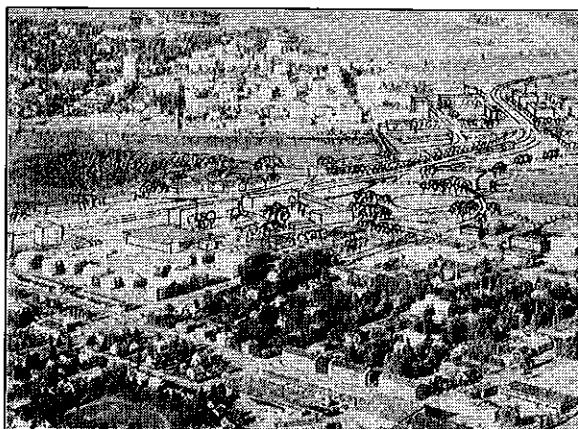

Näköala Haparannan torilta. Vy från Haparanda torg.

Inköp
Lunastus

RAJASAMPO

Förslagsställare: / Tekijä: Arkitekt JUKKA
KUNNAS Tammerfors / Tampere, Finland.

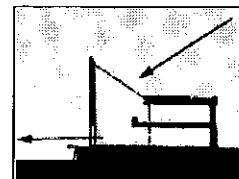
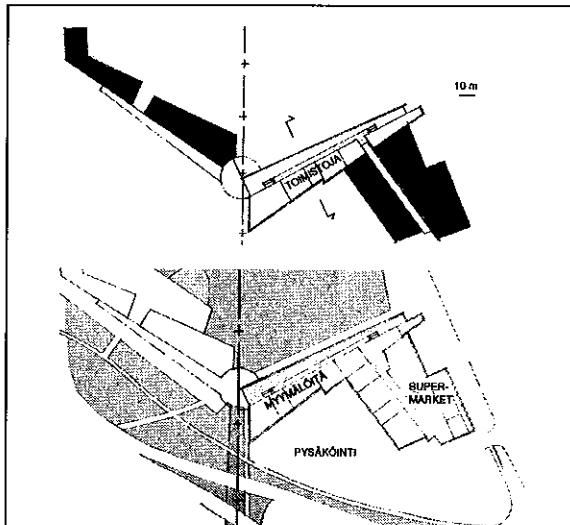

Ur juryns utlåtande

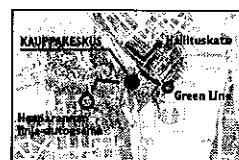
Inköp - 50 000 SEK Förslaget är väl presenterat och föreslås Inköp för att det belyser de båda städernas roll som gräns-handelscentrum genom det förslag till kommersiellt centrum som förlags på gränsen vid Stadsviken.

Tuomariston lausunto

Lunastus-50 000 SEK Ehdotus on hyvin esitetty ja ehdotetaan lunastettavaksi. Ehdotuksessa valais-taan molempien kaupunkien roolia rajakauppakeskuksena ja siinä esitetään rakennettavaksi liikekeskus rajalle Kaupunginlahden rannalle.

Kauppakeskus.
Affärscentrum.

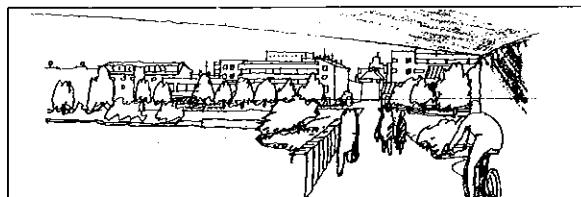
Asemapiirros mittakaava 1/8000.

Situationsplan 1:8000.

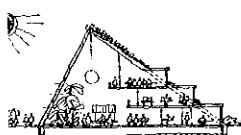
Inköp Lunastus

BYGGA BROAR-RAKENTAA SILTOJA

Förslagsställare: / Tekijä: **EVA SPARRINGS**,
Lerum, Sverige.

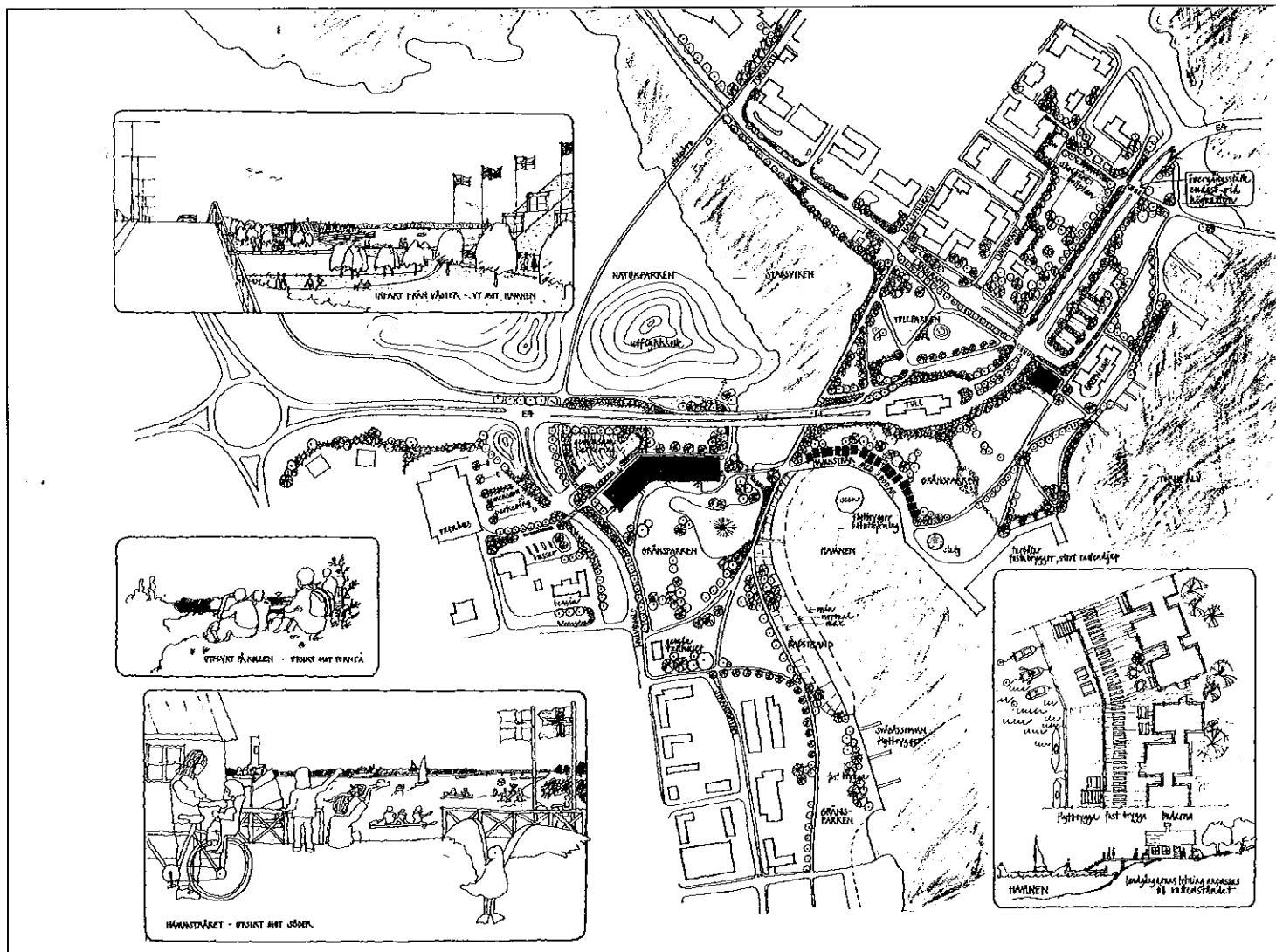
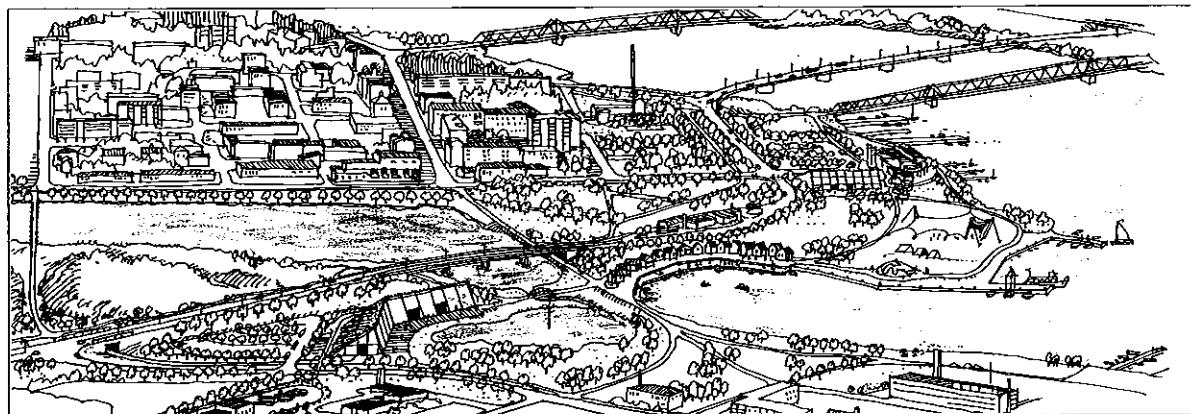

Gång- och cykelväg
mot Hallituskäytävä.
Kävely ja polkupyöri-
tie hallituksen kadulle

Saluhallen.
Kauppalhalli.

Situationsplan 1:8000.
Asemapiirros
mittakaava 1/8000.

Ur juryns utlåtande

Inköp - 50.000 SEK

Förslaget är vackert presenterat och föreslås Inköp för sin omsorgsfulla klimatanpassning, miljöinriktning och den inlevelsefulla beskrivningen av naturvärdena.

Tuomariston lausunto

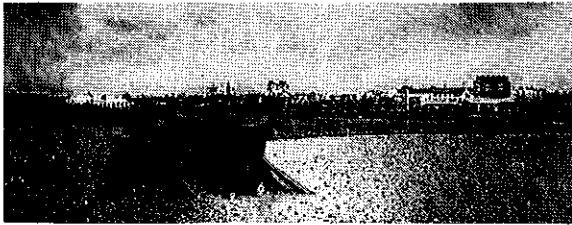
Lunastus - 50 000 SEK Ehdotus on kauniisti esitetty ja ehdotetaan lunastettavaksi. Perusteluna on huolellinen ilmastoolosuhteiden ja ympäristön huomioonottaminen sekä elätyymistä täynnä oleva luonnonarvojen kuvaus.

Heders-
omnäm-
nanden

Kunnia-
mainintoja

KEKSIN LAULU

Förslagsställare:/Tekijät: KATARINA BONNEVIER,
Stockholm, LARS MIKAEL RAATTAMAA, Hägersten.

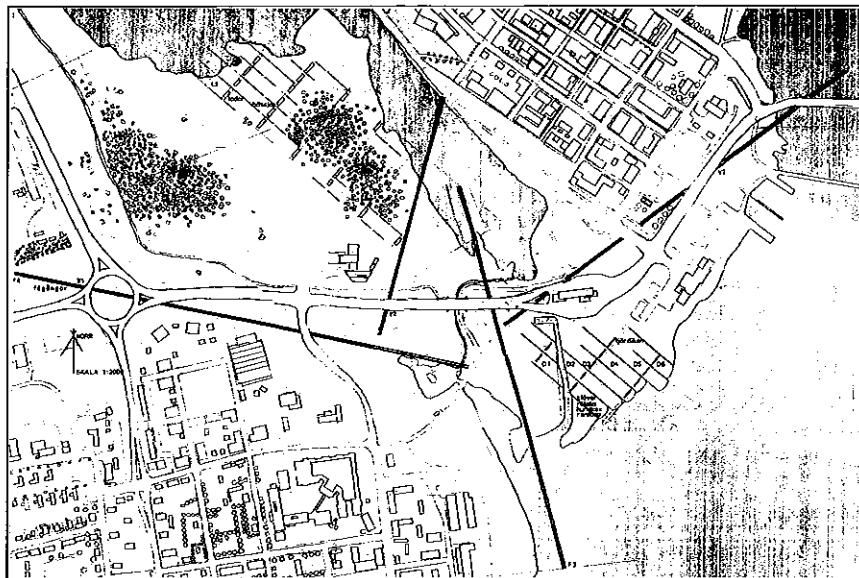
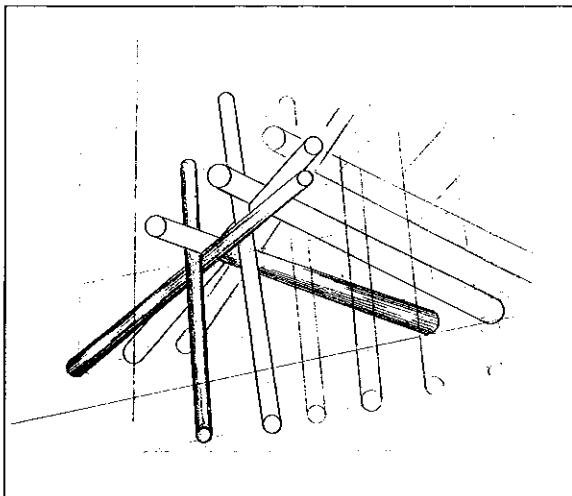
Ur juryns utlåtande

Förfälaget är poetiskt presenterat och föreslås heders-omnämnde för det kraftfulla konstnärliga anslaget med "fågångar" i landskapet.

Tuomariston lausunto

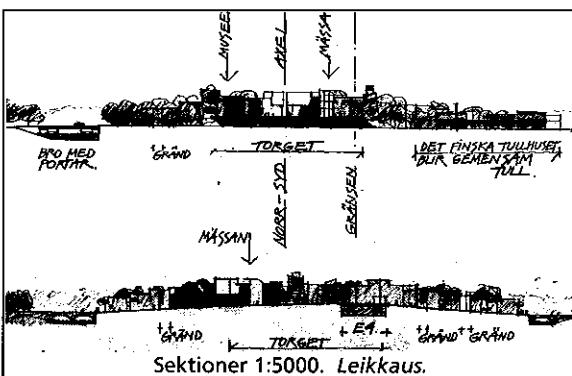
Ehdotus on runollisesti esitetty ja sille ehdotetaan kunniamainintaa voimakkaasta taiteellisesta vaikuttelmastaan maisemaan kuuluvine "polkuineen".

Situationsplan
i skala 1:12000.
Asemapiirros mittakaava 1/12000.

pir-piiriin

Förslagsställare: / Tekijät: ARKEN ARKITEKTER AB, Stockholm, genom arkitekter SAR TORBJÖRN ENNARSSON och LENA PÄLSSON samt ark SAR, MAA PEER-OVE SKÅNES, och KM ANLÄGGNINGSTEKNIK AB, Umeå, genom ark LAR ANNICA FORSBERG och civ.ing geoteknik ERIK CARLSSON. KM ANLÄGGNINGSTEKNIK AB, Luleå, genom OLLE LAKKALA, ing. vägprojektering.

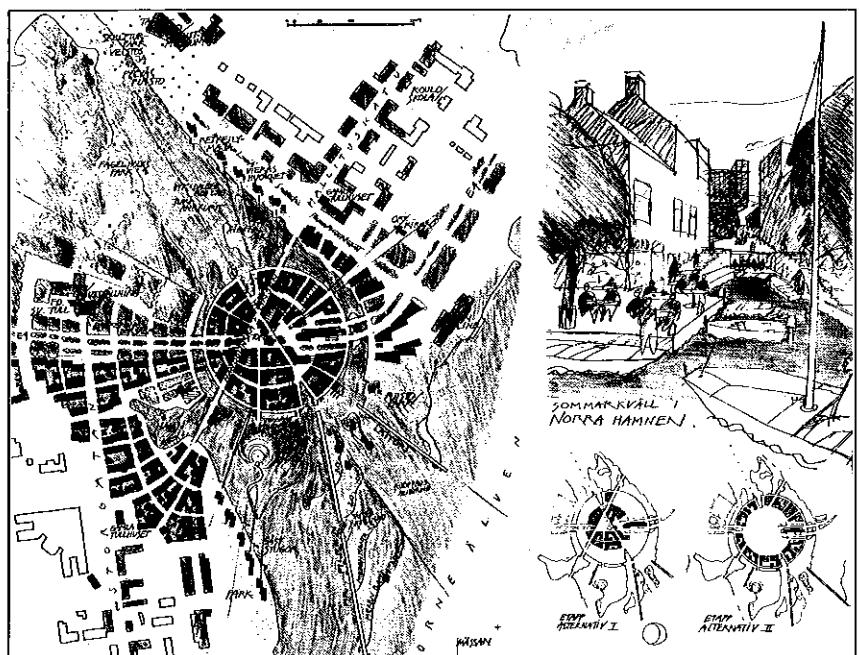
Ur juryns utlåtande

Förfälaget är attraktivt presenterat och föreslås heders-omnämnde för sitt djärva, lekfulla och fantasifulla sätt att åskådliggöra en idé om den återskapade staden.

Tuomariston lausunto

Ehdotus on viehättävästi esitetty ja sille ehdotetaan kunniamainintaa rohkeasta, leikkimielisestä ja mielikuvituksellisesta tavasta havainnollistaa ajatus uudelleen luodusta kaupungista.

Sommarkäll i Norra hamnen o illustra-tionsplan 1:12000.
Kesälta pohjoissata-massa ja asemapiirros mittakaava 1/12000.

Sammanfattande omdöme

I begreppet idétävling ligger att tävlingsförslagen kan variera i innehåll och lösningar utifrån de i programmet ställda kraven. Syftet med tävlingen har varit att få en bred belysning av olika sätt att bygga den nya stadsmiljön mellan Haparandas och Torneås centrala delar.

De inkomna förslagen visar också prov på denna bredd. Där finns den mer eller mindre sammanbyggda staden och den utvecklade parken, i vissa fall med en solitär byggnad mitt på gränsen. Där finns stråket med eller utan bebyggelse omkring, och med plats för såväl gående, cyklande, bussar och lokal trafik men där finns också den poetiska lösningen. I det följande redovisas några faktorer som programmet anger som särskilt viktiga.

Den sammanhållna staden

Gränsområdet, som formats av de tidigare speciella förhållandena vid gränsen, kan idag betraktas som ett överblivet område, ett impediment i stadsbygden. Med begreppet "den sammanhållna staden" menar juryn att stadsrummet mellan de båda städernas centrum skall gestaltas på ett medvetet sätt. Den idé om stadens form, som förslaget bygger på, skall vara tydlig, läsbar och genomförd. Många av förslagen uppfyller dessa kriterier.

Även om situationen kan leda till storslagna projekt är det i vardagen som staden skall leva. Den naturliga vardagsanknytningen mellan städerna är viktig. Många av förslagställarna har tänkt på dessa synpunkter men inte alla.

Centrum för samarbete

Juryn menar att Haparanda - Torneå med sitt strategiska läge längst in i Bottenviken, på gränsen, har goda förutsättningar att bli mötesplats för olika samarbetsprojekt. Här kan kommuner, län, universitet och näringsliv mötas på halva vägen vare sig man kommer från Sverige, Finland, Norge eller Ryssland. Det är viktigt att utrymmen för dessa funktioner finns redovisade och kan växa i takt med efterfrågan. De flesta förslagen har också anvisat plats för den avsedda verksamheten.

Information om kommunikationer och turism

Sedan mycket länge har Torneå - Haparanda vid Torneälvens mynning varit utgångspunkt för färder mot norr, mot Nordnorge, Ishavet och Ryssland. Även idag passerar många trafikanter över gränsen mot öster, väster och norr. För alla dessa är informationen avsedd och den skall finnas bekvämt tillgänglig, nära strömmen av resande. Många av förslagställarna har löst problemet men inte alla.

Större publika arrangemang

Gränsområdet ska vara en naturlig plats för olika gemensamma manifestationer för de båda i städerna och i regionen. Här ska också mässor, utställningar och konferenser av olika slag arrangeras. De flesta förslagställarna har redovisat plats för sådan verksamhet.

Europaväg E4

Ett avgörande inflytande på utformningen har den syn man anlägger på europaväg E4 och dess passa-

Yhteenveto arvostelusta

Ideakilpailu käsiteenä tarkoittaa sitä, että kilpailuehdotusten sisältö ja ratkaisut voivat vaihdella kuhinan täyttävä ohjelmassa asetetut vaatimukset. Kilpailun tarkoituksesta on ollut saada mahdollisimman laaja näkemys eri vaihtoehdista rakentaa Haaparannan ja Tornion keskustojen välille uusi kaupunkimiljöö. Tältä osin kilpailuehdotukset täyttävät odotukset. Niistä löytyy tavoitteeksi asetettu, enemmän tai vähemmän yhteenrakennettu kaupunki, tai kehitetty puisto, johon joissakin töissä keskelle rajaata on suunniteltu yksittäinen rakennus. Niistä löytyy myös raitti, ilman asutusta tai rakennusten rajaamaa. Ehdotuksissa on väylät jalankulkijoille, pyöräiliölle, linja-autoliikenteelle ja paikallisliikenteelle. Ehdotuksista löytyy myös runollinen ratkaisu. Seuraavassa muutamia seikkoja, joita ohjelmassa on erityisesti painotettu.

Yhdistetty kaupunki

Raja-alue, jonka aikaisemmin vallinneet erityisolo-suhteet ovat muovanneet, on nykyisin käytämätön, kaupunkialueella sijaitsevaa joutomaata. Käsitteellä 'yhdistetty kaupunki' tuomaristo tarkoittaa, että molempien kaupunkien keskustojen välistä aluetta hahmotetaan tietoisesti.

Ehdotuksessa kaupunkiratkaisuidean on oltava selkeä, luettava ja toteutuskelpoinen. Monet kilpailutöistä täyttävät nämä vaatimukset.

Vaikka tilanne voi johtaa suurimuotoisen hankkeen toteuttamiseen, elää kaupunki kuitenkin omaa elämäänsä. Luonnollinen jokapäiväinen yhteys kaupunkien välillä on tärkeää. Useissa ehdotuksissa tämä on otettu huomioon, mutta ei kuitenkaan kaikissa.

Yhteistyökeskus

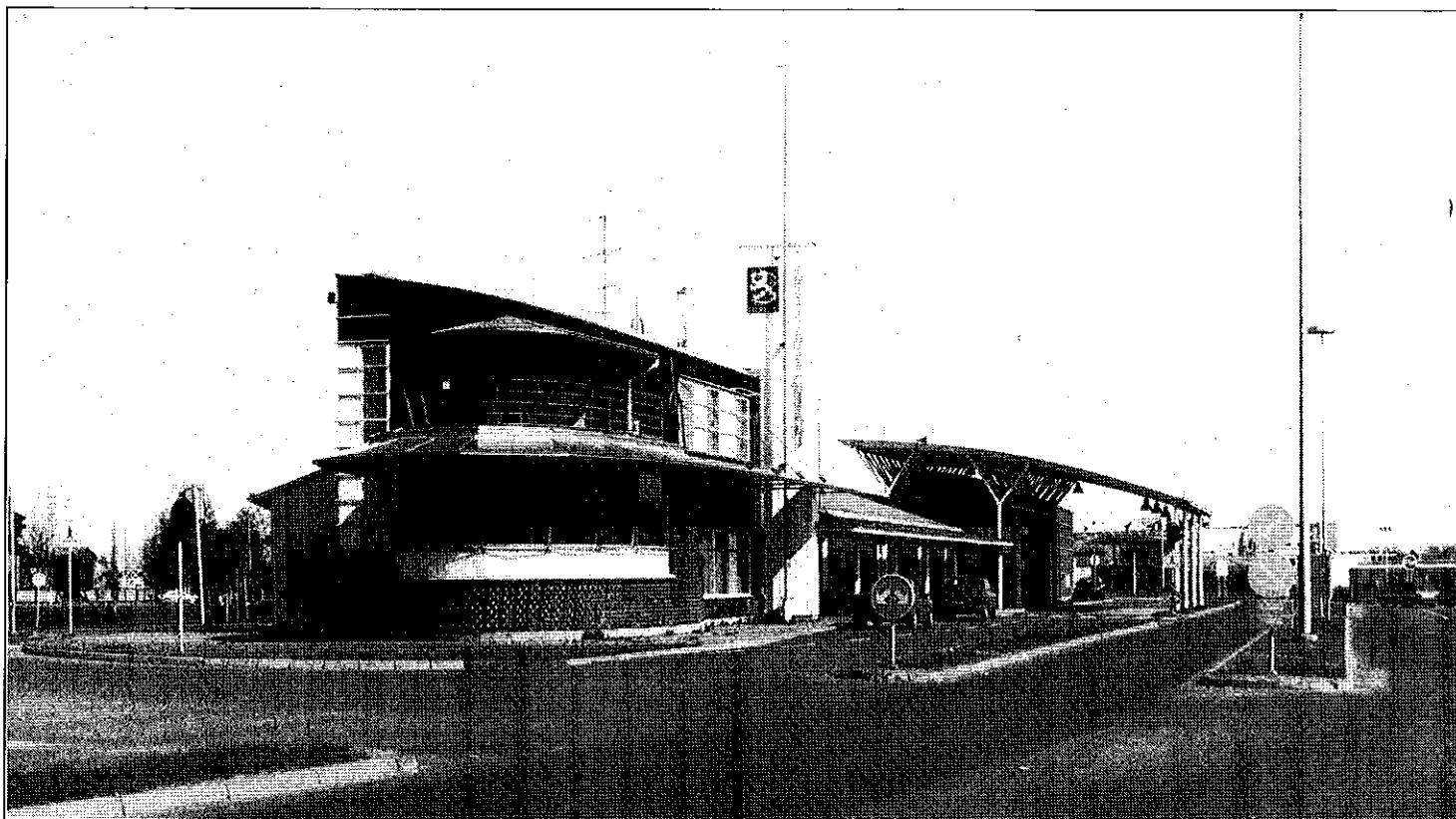
Tuomariston mielestä Haaparanta-Torniolla on strategisen sijaintinsa vuoksi valtakunnan rajalla, Pohjanlahden perukassa hyvä mahdollisuudet kehittyä erilaisten yhteistyöprojektienvälistä keskuspäikaksi. Tällä kuntien, läänien, yliopistojen ja elinkeinoelämän edustajat voivat kokoontua niin sanotusti puolitiessä, tultaessa joko Ruotsista, Suomesta, Norjasta tai Venäjältä. On tärkeää, että tällaisille toiminnolle voidaan osoittaa tilat ja että lisätaloja on tarpeen vaatiessa käytettäväissä. Useimmissa kilpailuehdotuksissa onkin varattu paikka tällaiseen toimintaan.

Liikenne- ja matkailuinfo

Jo hyvin pitkään on Tornionjoensuulla sijaitseva Tornio-Haaparanta ollut pohjoiseen, Pohjois-Norjaan, Jäämerelle ja Venäjälle suuautuvan liikenteen solmukohta. Tänä päivänäkin monet matkustajat ylittävät rajan matkustamassa itään, länteen tai pohjoiseen. Informaatio on tarkoitettu kaikille näille ryhmille ja sen on oltava kaikkien saatavilla, lähellä liikenneyrtoja. Tämä kilpailuehdotmassa mainittu matkailu- ja liikenneinformaatiopiste on monissa ehdotuksissa, ei kuitenkaan kaikissa.

Suuret yleisötapahtumat

Raja-alueen tulee olla luonnollinen kohtaamispalika molempien kaupunkien ja alueen erilaisille yhteisille tapahtumille. Tällä järjestetään erilaisia messuja, näyttelyitä ja konferensseja ja muita tapahtumia. Useimmissa ehdotuksissa on varattu paikka näille toiminnolle.

ge genom området. Över gränsen passerade 1996 ca 6.000 fordon per dygn. Idag, när den obligatoriska kontrollen är borta, är det tänkbart att den lokala trafiken i gränsområdet kan ske oberoende av Europavägen. Att detta inte bara är tänkbart utan lämpligt har också analysen av de inlämnade förslagen fört med sig.

Den i programmet efterlysta redovisningen av E4:s passage genom området är ibland bristfälligt behandlad, i vissa fall behandlas problemet inte alls. Resultatet tyder på att problemställningen kring E4 befunnits svår att hantera. En tydlig analys hade kunnat leda till en mer medveten behandling av frågan.

Gränsen

Gränsen har förlorat sin tidigare betydelse men den är fortfarande en gräns mellan två nationer och därmed något som vi har speciellt förhållande till. Detta förhållande bör, åtminstone symboliskt, ges ett uttryck för den som passerar gränsen. En del förslag har markerat gränsen mycket tydligt andra har inte markerat den alls.

Genomförande

Den framtida utvecklingen för Haparanda och Torneå är, som för många mindre orter, osäker, och omfattningen och takten i förändringar måste alltid sättas i relation till detta. Kraftfulla ingrepp som inte kan fullföljas måste därför undvikas.

I syftet med tävlingen ligger, att det samlade resultatet skall kunna fungera som långsiktigt mål. Därför är det viktigt att möjligheterna till etappvis utbyggnad finns. Många förslag är uppbyggda på ett sätt som gör en successiv utbyggnad av området svår.

E4-tie

Alueen hahmottelun kannalta ratkaisevaa on minkä lainen merkitys annetaan E4-tielle ja miten se johdetaan alueen läpi. Vuonna 1996 valtakunnanrajan yliitti n. 6000 ajoneuvoa vuorokaudessa. Tänä päivänä pakollisen tullitarkastuksen poistuttua on mahdollista ohjata paikallinen liikenne raja-alueella Eurooppa E4-tiestä erillään. Kilpailutöiden analysointi on osoittanut että tällainen ratkaisu ei ole pelkästään mahdollinen, vaan suositteltava. Kilpailuohjelmissa peräään-kuulutettiin selvitystä alueen läpi kulkevasta E4-tiestä. Osassa kilpailuehdotuksia asiaa on käsitelty puutteellisesti, osassa ei ollenkaan. Tulos osoittaa, että E4-tiehen liittyvä ongelma on ollut vaikea. Selkeä analysi olisi voinut johtaa asian tietoisempaan käsittelyyn.

Raja

Raja on menettänyt aikaiseman merkityksensä, mutta se on edelleen kahden valtion välinen raja, ja näin ollen siihen on erityinen suhtautuminen. Tämä suhtautuminen tulisi, ainakin symbolisesti, näkyä kaikille rajan yliittäjille. Osassa ehdotuksia raja on merkitty selvästi, toisissa sitä ei ole merkitty lainkaan.

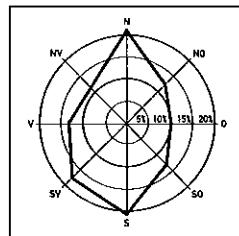
Toteutus

Haaparanan ja Tornion, kuten monen muun pienien paikkakunnan, kehitys tulevaisuudessa on epävarma ja muutosten laajuuteen ja tahtiin on suhtauduttava sen mukaisesti. Voimakkaita toimenpiteitä, joita ei pystytä saattamaan päätkseen, tulee siksi välittää. Kilpailun tavoitteena on, että tuloksia voidaan käyttää pitkän tähtäimen tavoitteena. Siksi on tärkeää, että vaiheittainen toteutus on mahdollista. Monet ehdotuksista on toteutettu niin, että alueen vähitellen tapahtuva rakentaminen on vaikeaa.

Tullbyggnad på finska sidan.

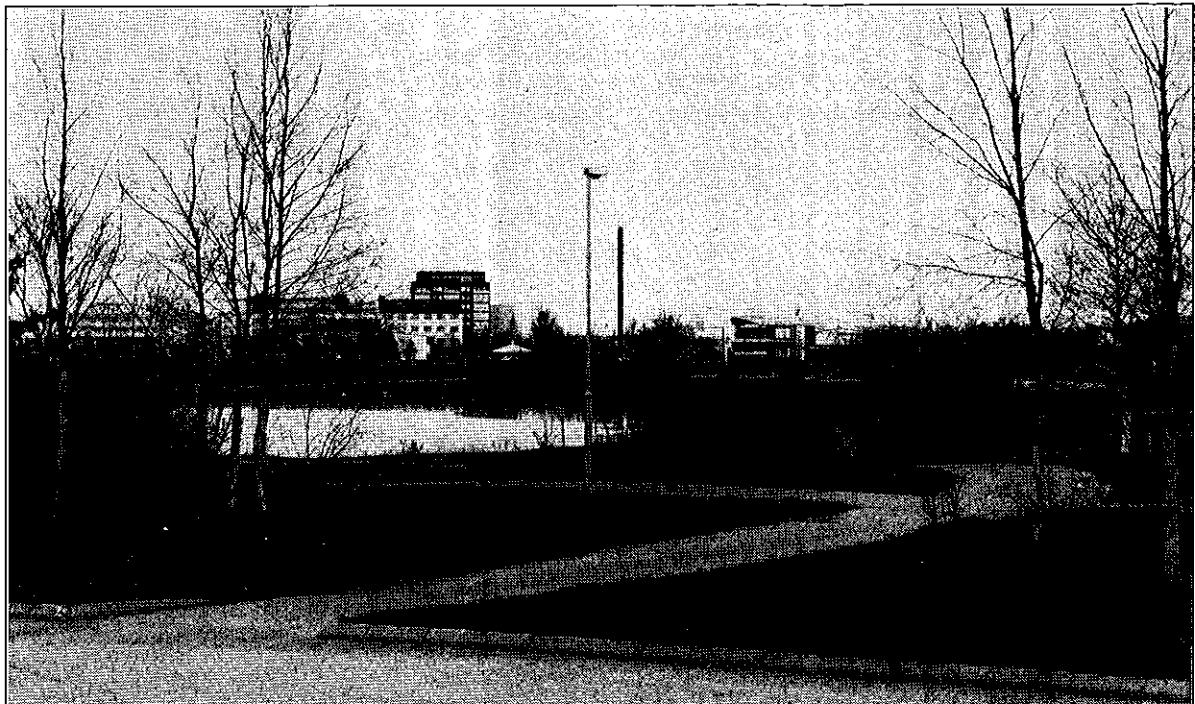
Tullitalo suomen puolella.

Foto/Valokuva
Mats Carlsson.

Vindens fördelning på huvudriktningar under året.

Tuulen vuoden aikana pääilmansuunnittain.

Tullparken.
Ruotsinpuoleinen tullipuisto.

Foto/Valokuva
Mats Carlsson.

English summary

Architectural Competitions in Sweden

"ON THE BORDER", HAPARANDA AND TORNIO
In the open competition on the design of the area border between the two cities Haparanda and Tornio the first prize was shared between SUUNNITTELUKOLMIO OY, Oulu, Finland, through Tiina Perälä, Juha Romppanen and Mikko Törmänen and architects TIMO LAJUNEN and JUKKA LAURI. The two winning entries show how the cities, can be united without being completely built together. With these two entries as a base Haparanda commune and Tornio city has started working on a plan for the area. It is meant to be finished in the beginning of year 2000.

Background

The starting point for this competition was the economical and political change that had taken place in recent years in Europe, especially in the relations between east and west. This has had consequences for the area between Haparanda and Tornio. When Sweden and Finland entered into the European Community it meant that the extensive customs supervision at the border practically disappeared. Today daily life around the border goes on as if the border did not exist. The two communes have, since several years, been engaged in extensive cooperation, but until now cooperation regarding the physical planning has not been far-reaching.. Maps and charts often ends at the border. The new situation without hindering formalities has inspired to a new and more extensive cooperation regarding the physical planning. The first step would be to care for the area that so

strongly has been influenced by the border. The two communes together with Road Administrations in both countries therefore decided to arrange an architectural competition.

The task

The result of the competition should be the base for a strategy developing the border area via a future structure plan. In the competition programme aims are stated: "it is an idea competition", "to develop the two cities to a unity where the border does not divide but unite", "to propose buildings that help creating a center for cooperation", "to gather information on communications and tourism and to host major public events", "to emphasize the design of the area around European Highway E4 which passes through the area". The programme allows for relatively free interpretations. This is intentional. It allows for unexpected solutions to an unusual problem.

Conclusions

In an idea competition the aim is to have entries that vary according to the demands of the programme. In this competition it has been to be enlightened how to exploit the area between Haparanda and Tornio. The different entries show a range of possibilities. There are examples where the cities are more or less built together but there are also park themes, in some cases with a solitary building at the border. The area is sometimes built, sometimes unbuilt, hosting pedestrians as well as bicycles, buses and the local traffic. There is also the poetic solution.